

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัยเรื่อง ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู และคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด โดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 จำนวน 377 คน ใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) และคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 จำนวน 98 คน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยอาศัยกรอบแนวคิดของการวิจัยจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา เสร็จแล้วได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง แล้วส่งไปให้ประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 475 คน เป็นผู้ตอบ

แบบสอบถาม ได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 ด้านความรู้ ด้านสถานภาพส่วนตัว ด้านลักษณะนิสัย และด้านจริยธรรม ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 60 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ปรากฏตามแบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 12 เป็นผู้ส่งแบบสอบถามให้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร และให้ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนส่งกลับคืนถึงผู้วิจัยโดยตรงทางไปรษณีย์ จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 475 ฉบับ ได้รับคืนและใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 383 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.63

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนโดยวิธีดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ปรากฏตามแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ข้าราชการครูเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 56.81 ในขณะที่เพศชายมีร้อยละ 43.19 ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.13 รองลงมาได้แก่ช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.93 และที่น้อยที่สุดคือ ช่วงอายุต่ำกว่า 21 ปี ซึ่งมีเพียง 2 คน เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 0.67 ส่วนอายุราชการนั้น พบว่า อายุราชการสูงกว่า 15 ปีขึ้นไป มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.19 โดยมีอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 34.55 และที่น้อยที่สุดคือช่วงอายุราชการที่ต่ำกว่า 6 ปี ซึ่งมีเพียงร้อยละ 4.98 เท่านั้น สำหรับวุฒิการศึกษานั้น จะเห็นว่าข้าราชการครู ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ถึงร้อยละ 81.06 โดยมีวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีเพียงคนเดียวเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 0.33

2. คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เป็นเพศชายเกือบทั้งหมด คือร้อยละ 98.78 โดยมีเพศหญิงเพียงคนเดียวเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 1.22 อายุในส่วนใหญ่อยูระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 45.12 โดยมีช่วงอายุ 51-60 ปี รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 32.93 ส่วนอายุราชการนั้นพบว่า อายุราชการสูงกว่า 15 ปีขึ้นไปมีมากที่สุดถึงร้อยละ 78.05 และสำหรับวุฒิการศึกษานั้น ปริญญาตรีมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.54 รองลงมาคือ วุฒิการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งมีร้อยละ 30.49 และต่ำกว่าปริญญาตรีมีร้อยละ 10.97

โดยสรุปแล้วพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มเป็นเพศชายมากกว่าหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด และมีอายุราชการสูงกว่า 15 ปีขึ้นไปเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านวุฒิการศึกษานั้น การศึกษาในระดับปริญญาตรีจะมีมากที่สุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 โดยสรุป ทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้

1. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ปรากฏว่า ข้าราชการครู และ กปจ. มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด แต่เมื่อแยกเป็นรายข้อจะพบว่า จากจำนวนทั้งหมด 15 ข้อ นั้น ข้าราชการครู และ กปจ. มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งอยู่ 1 ข้อ คือ ข้อที่ 1 กล่าวคือ ข้าราชการครู และ กปจ. มีความเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการประถมศึกษาเป็นอย่างดี ส่วนที่เหลืออีก 14 ข้อนั้น ทั้งสองกลุ่ม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยเหมือนกันในทุกข้อ

แต่มีข้อสังเกตว่า ข้าราชการครู และ กปจ. มีความคิดเห็นต่างกันอยู่ 1 ข้อ คือ ข้อที่ 1 มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการประถมศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งข้าราชการครูมีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ กปจ. มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยเท่านั้น

2. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสถานภาพส่วนตัว ปรากฏว่า ข้าราชการครู และ กปจ. มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสถานภาพส่วนตัวของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด แต่เมื่อแยกความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มเป็นรายข้อแล้วพบว่า จากจำนวนทั้งหมด 12 ข้อ นั้น ข้าราชการครู และ กปจ. มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย 9 ข้อ และไม่แน่ใจ 3 ข้อ โดยมีข้อ 27 มีลักษณะของการเป็นผู้นำ มีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงสุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 25 เป็นผู้มีสติปัญญาดี มีความเฉลียวฉลาด ส่วนที่ความเห็นไม่แน่ใจใน 3 ข้อ นั้น ได้แก่ ข้อ 20 มีฐานะทางเศรษฐกิจส่วนตัวดี ข้อ 21 เคยทำหน้าที่เป็นผู้บริหารการศึกษาในระดับต่าง ๆ มาก่อน และข้อ 17 มีอายุอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 30 ปี ซึ่งในข้อนี้เป็นลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสถานภาพส่วนตัว ที่มีคะแนนเฉลี่ยรวมต่ำที่สุดด้วย

มีข้อที่น่าสนใจว่าความคิดเห็นของข้าราชการครูและ กปจ. แตกต่างกันในข้อ 21 คือ เคยทำหน้าที่เป็นผู้บริหารการศึกษาในระดับต่าง ๆ มาก่อน ซึ่งข้าราชการครูมีความเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ แต่ กปจ. มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ที่ผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ควรเคยทำหน้าที่เป็นผู้บริหารการศึกษาในระดับต่าง ๆ มาก่อน

3. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัย ปรากฏว่า ข้าราชการครู และ กศจ. มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัยของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด แต่ความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มเมื่อแยกเป็นรายข้อ ซึ่งมีทั้งหมด 22 ข้อ จะพบว่า ข้าราชการครู และ กศจ. มีความเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 18 ข้อ เห็นด้วย 3 ข้อ และไม่แน่ใจอีก 1 ข้อ โดยมีข้อ 38 เป็นคนใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ได้คะแนนเฉลี่ยรวมสูงสุด และข้อ 31 มีความปรารถนาที่จะเป็นเลิศ และทะเยอทะยาน ได้คะแนนเฉลี่ยรวมต่ำที่สุด และเป็นข้อที่ข้าราชการครู และ กศจ. มีความเห็นในระดับไม่แน่ใจเพียงข้อเดียว

มีข้อที่น่าสนใจว่า ข้าราชการครู และ กศจ. มีความคิดเห็นต่างกันข้อ 29 คือทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ในทุกโอกาส ซึ่งข้าราชการครูมีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในขณะที่ กศจ. มีความเห็นเพียงเห็นด้วยเท่านั้น

4. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรม ปรากฏว่า ข้าราชการครู และ กศจ. มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรมของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด แต่ความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มเมื่อแยกเป็นรายข้อ ซึ่งมีทั้งหมด 11 ข้อ จะพบว่า ข้าราชการครู และ กศจ. มีความเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 8 ข้อ และมีความเห็นในระดับเห็นด้วย 3 ข้อ โดยมีข้อ 51 มีความซื่อสัตย์สุจริต ได้คะแนนเฉลี่ยรวมสูงสุด รองลงมาได้แก่ข้อ 50 มีความยุติธรรม และคะแนนเฉลี่ยรวมต่ำที่สุดได้แก่ข้อ 59 ยึดขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม และวิถีดำเนินชีวิตในชุมชนเป็นหลักในการปฏิบัติงาน

มีข้อที่น่าสนใจว่า ข้าราชการครู และ กศจ. มีความคิดเห็นต่างกันถึง 3 ข้อด้วยกัน ได้แก่ข้อ 57 มีสติพิจารณาข้อบกพร่องด้านคุณธรรม ความประพฤติและปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ ข้อ 58 ยึดระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายเป็นหลักในการปฏิบัติงาน และข้อ 60 ยึดประโยชน์ของการศึกษาและข้าราชการครูเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ซึ่งทั้ง 3 ข้อนี้ ข้าราชการครูมีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย แต่ กศจ. มีความเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิด ของข้าราชการครูและ
คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้แทนข้าราชการครูใน
คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 นอกเหนือจากที่ปรากฏในแบบสอบ
ถาม โดยสรุปทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้

1. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ปรากฏว่า ข้าราชการครูและ กปจ. เสนอ
ความคิดเห็นเพิ่มเติมเรียงจากมากไปหาน้อยใน 3 อันดับแรก ได้ดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ (31 คน)
- 2) มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้แทนข้าราชการครู (21 คน)
- 3) มีความรู้ความสามารถในเชิงปฏิบัติงานมากกว่าในทางทฤษฎี (11 คน)

2. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสถานภาพส่วนตัว ปรากฏว่า ข้าราชการครูและ กปจ.
เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเรียงจากมากไปหาน้อยใน 3 อันดับแรก ได้ดังนี้

- 1) เป็นผู้มีชีวิตครอบครัวที่ดีและสมบูรณ์ (44 คน)
- 2) เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของข้าราชการครูและสังคม (27 คน)
- 3) ไม่เป็นผู้หนีสินรุงรัง (25 คน)

3. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัย ปรากฏว่า ข้าราชการครูและ กปจ. เสนอ
ความคิดเห็นเพิ่มเติมเรียงจากมากไปหาน้อยใน 3 อันดับแรก ได้ดังนี้

- 1) เป็นคนโอบอ้อมอารี (33 คน)
- 2) เป็นคนสุภาพอ่อนน้อม (19 คน)
- 3) เป็นคนมีเหตุผล (11 คน)

4. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรม ปรากฏว่า ข้าราชการครูและ กปจ. เสนอ
ความคิดเห็นเพิ่มเติมเรียงจากมากไปหาน้อยใน 3 อันดับแรก ได้ดังนี้

- 1) เป็นผู้มีคุณธรรม (60 คน)
- 2) เป็นผู้มีพรหมวิหาร 4 (11 คน)
- 3) ไม่ลุ่มหลงหรือมัวเมาในอบายมุข (11 คน)

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ได้พบสาระที่น่าสนใจและควรนำมาพิจารณาในหลายประเด็นด้วยกัน คือ

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศนั้น พบว่าในกลุ่มของข้าราชการครู จะมีเพศหญิงมากกว่าชาย แต่ในกลุ่มของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนั้น จะเป็นเพศชายเกือบทั้งสิ้น โดยมีเพศหญิงเพียงคนเดียวเท่านั้น จึงทำให้ผลรวมแล้ว ชายมีมากกว่าหญิง ทั้งนี้เพราะ ในกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นชายเกือบทั้งหมดนั่นเอง ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ส่วนใหญ่จะเป็นผู้บริหารเกือบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือแม้แต่ผู้แทนข้าราชการครู ก็มักจะเป็นผู้บริหารในระดับต่าง ๆ และผู้บริหารส่วนใหญ่นั้นก็เป็นชายเกือบทั้งสิ้น จะมีผู้บริหารหญิงบ้างก็เพียงเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพสังคมของไทยนั้นยังไม่เอื้ออำนวยให้ผู้หญิงมาทำงานด้านบริหารประการหนึ่ง และอยู่ที่ตัวของผู้หญิงเองที่ไม่กระตือรือร้นที่จะเป็นผู้บริหารอีกประการหนึ่ง จึงทำให้ในระดับผู้บริหารมีจำนวนผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ในสัดส่วนที่สูงกว่ามาก จึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายมากกว่าหญิง ทั้ง ๆ ที่ จำนวนข้าราชการครูนั้นจะมีหญิงมากกว่าชาย

2. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านอายุนั้น พบว่า ข้าราชการครูมีช่วงอายุ 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.13 แต่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมีช่วงอายุ 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.12 ซึ่งถือว่าเป็นวัยที่ผ่านประสบการณ์มากกว่าข้าราชการครูและตามที่กล่าวแล้วว่า ในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด นั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร ดังนั้น การก้าวเข้าสู่ตำแหน่งในระดับผู้บริหารจึงต้องใช้เวลาพอสมควร จึงทำให้คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดส่วนใหญ่มีอายุมากกว่าข้าราชการครู แต่อย่างไรก็ตาม ในช่วงอายุดังกล่าว ก็ไม่ถือว่าสูงมากเกินไป จนทำให้ขาดความตื่นตัว และความกระตือรือร้นในการทำงาน แต่ประการใด แต่กลับจะมีความเหมาะสมและคุณวุฒิงานยิ่งขึ้น

3. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ผลการวิจัยปรากฏว่า ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยกับลักษณะที่พึงประสงค์

ด้านความรู้ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด จึงสอดคล้องกับ
 โชติ ชาวบ้านกว้าง (2527) ที่ได้เสนอคุณสมบัติพื้นฐานของคณะกรรมการการประถมศึกษา
 จังหวัดที่ไว้ว่า เป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญในด้านการบริหารงาน และด้านปฏิบัติการสอนมา
 แล้ว เพื่อช่วยให้เกิดกระบวนการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้ในเรื่องที่
 ต้องการใช้ในคณะกรรมการเพื่อให้ได้ผลงานที่ดี (ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2508) และตรง
 กับความเห็นของ กระมล ทองธรรมชาติ (2525) ที่กล่าวว่า ผู้สมควรเลือกเป็นคณะกรรมการ
 ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีความรับผิดชอบ และมีความสนใจในขอบเขตหน้าที่ของคณะกรรมการ
 มีข้อน่าสังเกตว่า ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการ
 ประถมศึกษาจังหวัด นั้น ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความคิด
 เห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่ผู้แทนข้าราชการครูมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ และ
 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการประถมศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งนับว่ามีความสำคัญมากต่อการ
 เป็นผู้แทนข้าราชการครู เพราะจำเป็นต้องปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ ข้อบังคับอยู่เสมอ
 ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ที่กำหนดไว้ในมาตรา 17 แห่ง
 พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ข้อ 6 ที่กล่าวว่า "ออกระเบียบ
 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบของคณะกรรมการการประถมศึกษา
 แห่งชาติ" และตรงกับความคิดเห็นของ โชติ ชาวบ้านกว้าง (2527) ที่กล่าวว่า คณะกรรมการ
 การประถมศึกษาจังหวัดควรรู้ระเบียบ กฎหมายของทางราชการ เพื่อเป็นปัจจัยเสริมในการ
 ปฏิบัติงานและในประเด็นดังกล่าวนี้ ข้าราชการครูมีความเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ผู้แทน
 ข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ต้องมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับและ
 กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการประถมศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งต่างจากคณะกรรมการการ
 ประถมศึกษาจังหวัดที่เห็นในระดับเห็นด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ข้าราชการครูและคณะ
 กรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ดำรงตำแหน่งอยู่คนละสถานะจึงมองความสำคัญของประเด็น
 ดังกล่าวแตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีน้อยได้ปฏิบัติงานที่
 เกี่ยวข้องกับระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษามากนัก

จึงมีความรู้สึกกลัว และเห็นว่า เป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ควรจะต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ จึงเห็นด้วยอย่างยิ่งกับประเด็นนี้มากที่สุด ในขณะที่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งมักจะคุ้นเคยกับปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายอยู่บ้างแล้วจึงเห็นเป็นเรื่องเรื่องธรรมดา แต่ก็ยังให้ความสำคัญกับประเด็นนี้เช่นเดียวกัน เพียงแต่ว่าการให้ระดับความสำคัญนั้นน้อยกว่าข้าราชการครูเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

4. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสถานภาพส่วนตัว ผลการวิจัยปรากฏว่า ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเห็นด้วย กับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสถานภาพส่วนตัวของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด จึงเห็นว่าทั้งสองกลุ่มได้ให้ความสำคัญกับเรื่อง สถานภาพส่วนตัวของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดอย่างมาก ทั้งนี้เพราะ การจะเป็นผู้แทนข้าราชการครูได้นั้น บุคคลดังกล่าวจะต้องมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านฐานะส่วนตัว บุคลิกภาพ ตลอดจนต้องมีความสมัครใจ จึงจะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความราบรื่นและประสบผลสำเร็จตามที่ต้องการ ผลการวิจัยดังกล่าวจึงสอดคล้องกับความเห็นของ เกศณี หงสนันท์ (2525) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกคณะกรรมการว่ามักเลือกจากบุคคลที่มีคุณสมบัติคือ เป็นผู้มั่งคั่ง เป็นผู้มีชื่อเสียงของท้องถิ่น ซึ่งตรงกับความเห็นของ ผุสดี สัตยมานะ (2521) ที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีว่า จะต้องเป็นผู้มีชื่อเสียงเกียรติคุณ นอกจากนั้น ฮันท์ และเพียร์ซ (Hunt and Pierce, 1958) ยังได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงปรารถนาไว้ว่า ต้องมีบุคลิกลักษณะดี มีความอ่อนน้อมถ่อมตนเหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งลักษณะดังกล่าวเหล่านี้ผู้แทนข้าราชการครูจะมีอยู่ด้วยจึงจะทำให้เกิดความเชื่อถือ และรักใคร่ของบุคคลโดยทั่วไป และที่สำคัญคือ ผู้แทนข้าราชการครูนั้นควรมีความสมัครใจที่จะทำงานด้วยจึงจะได้ผลงานที่ดี ดังที่ ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2528) ได้เสนอคุณสมบัติของสมาชิกกรรมการข้อหนึ่งว่า ต้องเป็นบุคคลที่เต็มใจ อย่างไรก็ตาม การทำงานในรูปของคณะกรรมการนั้น จะมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้มากน้อยหรือดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับคุณลักษณะส่วนตัวของสมาชิกแต่ละคนของคณะกรรมการเป็นส่วนสำคัญ ดังที่ พิชญ์ (2526) กล่าวไว้ว่า สิ่งที่เราควรตัดสินใจไม่ได้อยู่ที่ศาสตร์

การบริหารงานของคณะกรรมการ แต่อยู่ที่ตัวของผู้เป็นกรรมการ จากที่กล่าวมานี้จะเห็นว่า สถานภาพส่วนตัวของผู้เป็นคณะกรรมการนั้นมีความสำคัญอย่างมาก เช่นเดียวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งผลการวิจัยก็ให้ความสำคัญกับตำแหน่งมากพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ได้ให้ความสำคัญในประเด็นที่ผู้แทนข้าราชการครู ควรจะมีลักษณะของการเป็นผู้นำมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะมองเห็นว่าการเป็นผู้แทนข้าราชการครูนั้น ก็เหมือนกับเป็นผู้บริหารตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลหรืออำนาจที่จะชักจูงให้คนอื่น ๆ คล้อยตามได้และยังสามารถให้ข้อให้โทษต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องไกลชิดได้อีกด้วยส่วนหนึ่ง และความเห็นอีกส่วนหนึ่งก็อาจจะเห็นเพราะผู้แทนข้าราชการครูเป็นผู้บริหารมาก่อน หรือไม่ก็เป็นบุคคลที่ข้าราชการครูให้ความเคารพนับถือเป็นการส่วนตัวจึงยกย่องให้เป็นผู้นำ ดังนั้น จึงมีความเห็นด้วยที่ผู้แทนข้าราชการครูจะต้องมีลักษณะของการเป็นผู้นำ ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของ เกศนิ หงสนันท์ (2525) ที่ได้เสนอแนวคิดในการเลือกสมาชิกคณะกรรมการว่า มักเลือกจากบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีลักษณะอำนาจในตัวเหนือผู้อื่น หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นบุคคลที่อยู่ในระดับชั้นนำ ซึ่งส่วนมากมักจะมิพบบทบาทการเป็นผู้บังคับบัญชาอยู่ในตัว

นอกจากนี้ยังพบว่า ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ที่ผู้แทนข้าราชการครูควรมีฐานะทางเศรษฐกิจส่วนตัวดี เคยทำหน้าที่เป็นผู้บริหารการศึกษาในระดับต่าง ๆ มาก่อน และมีอายุอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 30 ปี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ทั้งข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดได้มองประเด็นของการมีฐานะทางเศรษฐกิจส่วนตัวดีนั้น ในลักษณะของความร่ำรวยมีเงินมีทองเพื่อใช้จ่ายในการเป็นผู้แทนข้าราชการครู ซึ่งที่จริงแล้วเงินทองไม่น่าจะเป็นปัจจัยหลักที่จะส่งเสริมให้การปฏิบัติงานดีขึ้น แต่การปฏิบัติงานของผู้แทนข้าราชการครูนั้น น่าจะขึ้นอยู่กับความตั้งใจ ความจริงจัง และความรู้ความสามารถมากกว่า ขอเพียงแต่ผู้แทนข้าราชการครูผู้นั้นไม่เป็นผู้มึนหมั่นมากก็น่าจะเพียงพอแล้ว และอีกประการหนึ่ง น่าจะเป็นเพราะว่าผู้แทนข้าราชการครูต่างก็เป็นข้าราชการครู ซึ่งถือได้ว่าเป็นอาชีพที่มั่นคงและมีเกียรติ ตลอดจนการหาเลี้ยง และการปฏิบัติ

งานก็ไม่มีค่าเงินจะต้องใช้จ่ายเงินทองมากมายให้เสียเปล่า เพราะส่วนใหญ่ผู้รู้จัก และสนิทสนมกับครูเป็นการส่วนตัวอยู่แล้ว และการประชุมแต่ละครั้งก็มีเบี้ยประชุมให้ด้วย ไม่น่าจะเดือดร้อนในเรื่องดังกล่าว ดังนั้น จึงมีความเห็นไม่แน่ใจที่ผู้แทนข้าราชการครูจะต้องมีฐานะทางเศรษฐกิจส่วนตัว

ส่วนในด้านของการเคยทำหน้าที่เป็นผู้บริหารการศึกษาในระดับต่าง ๆ มาก่อนนั้น ในข้อนี้ ข้าราชการครูมีความเห็นไม่แน่ใจ แต่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดกลับมีความเห็นด้วย ซึ่งอาจจะเป็นที่ได้ว่า ข้าราชการครูส่วนใหญ่เป็นครูสายผู้สอน จึงเห็นว่าการเป็นผู้แทนข้าราชการครูนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นผู้บริหาร หรือเคยเป็นผู้บริหารมาก่อน ครูผู้สอนก็น่าจะเป็นได้ถ้าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้สนใจเกี่ยวกับการศึกษา และอีกประการหนึ่ง ก็คิดว่าถ้าครูผู้สอนเป็นผู้แทนข้าราชการครูได้ก็ถือว่าเป็นตัวแทนของพวกเขาคน ซึ่งจะมีความเข้าใจเห็นอกเห็นใจครูผู้สอนด้วยกัน แต่ความเห็นของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้บริหารก็จะมองในประเด็นของการทำงานในรูปของคณะกรรมการ ที่ต้องมีการตัดสินใจร่วมกัน มีประสบการณ์พอสมควร รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เหล่านี้จำเป็นต้องใช้ศาสตร์ของการบริหารมาช่วย ดังนั้น ผู้บริหารจึงน่าจะมีความเหมาะสมในการเป็นผู้แทนข้าราชการครู จึงมีความเห็นด้วยว่า ผู้แทนข้าราชการครูควรเคยทำหน้าที่เป็นผู้บริหารการศึกษาในระดับต่าง ๆ มาก่อน จากที่กล่าวมานี้จึงเป็นแง่มุมที่แสดงให้เห็นว่ามุมมองของคนที่มีสถานภาพต่างกันย่อมมีแนวความคิดแตกต่างกันออกไปได้เช่นกัน

อีกประเด็นหนึ่งที่ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ต่างก็มีความเห็นไม่แน่ใจ กับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ก็คือ มีอายุอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 30 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอายุไม่น่าจะมีความสำคัญต่อการเป็นผู้แทนข้าราชการครู และยิ่งในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่ากลุ่มคนหนุ่มคนสาวกำลังมีบทบาทอย่างมากในสังคม เพราะเป็นวัยที่กำลังตื่นตัวชอบงานท้าทายและอยากจะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เป็นอยู่โดยอาศัยวิชาความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมา ซึ่งนับว่าเป็น เรื่องที่น่ายินดีถ้าเราจะรู้จักนำเอาพลังความคิดสร้างสรรค์ของคนหนุ่มคนสาวเหล่านี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและวงการการศึกษาของเรา

5. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัย ผลการวิจัยปรากฏว่า ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัยของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งถือได้ว่าทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญกับลักษณะนิสัย ของผู้แทนข้าราชการครูเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้แทนข้าราชการครูจะต้องใกล้ชิดกับข้าราชการครู แม้กระทั่งกับคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงานจึงทำให้มองเห็นว่าลักษณะนิสัยนั้น มีความสำคัญมากต่อการติดต่อคบหาสมาคม หรือแม้กระทั่งการพึ่งพาอาศัยกัน และอีกประการหนึ่ง เนื่องจากการที่ผู้แทนข้าราชการครูจะต้องมาจากการเลือกตั้งของข้าราชการครู จึงทำให้ผู้แทนข้าราชการครูต้องทำตัวให้เข้ากับชนทุกชนทุกระดับ กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อสร้างภาพพจน์ให้เป็นที่เชื่อถือของข้าราชการครู หรือแม้กระทั่งกับบุคคลทั่วไป ซึ่งก็สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เจลิม รัชชะกุล (2524) ที่พบว่า ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารนั้นลำดับแรกก็คือ ความเป็นมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้ากับชุมชนได้ และตรงกับความเห็นของ อรุณ รักธรรม (2527) ที่เสนอไว้ว่า ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะทางด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารที่ดีจะต้องทำงานกับหมู่คณะ ทำตัวสนิทสนมกับทุกคน

ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งก็คือ ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่ผู้แทนข้าราชการครูเป็นคนใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งในประเด็นนี้ ทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญมากที่สุด จึงสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เจลิม รัชชะกุล (2524) ที่พบว่า อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ข้อที่มีความสำคัญอันดับที่ 2 คือ ความเป็นผู้จิตใจประชาธิปไตย ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และตรงกับแนวคิดของ สมพงษ์ เกษมสิน (2523) ที่กล่าวถึงการสร้างคุณลักษณะให้เกิดขึ้นในตัวผู้บริหารก็คือ ต้องใจกว้าง และหนักแน่นต่อสภาพการณ์และคำพูดที่ขัดแย้งหรือไม่เป็นมิตร ซึ่งในเรื่องนี้ อรุณ รักธรรม (2527) ได้เสนอว่าผู้บริหารควรมีคุณลักษณะทางด้านต่าง ๆ ดังนี้ เช่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้โอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงงาน ความเห็นเหล่านั้นยอมแสดง

“ให้เห็นว่า ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ต่างก็อยากมีส่วนร่วมในความสำเร็จของงาน หรือร่วมแสดงความคิดเห็นต่อผู้แทนข้าราชการครู ซึ่งเป็นตัวแทนของเขา เช่นเดียวกันจึงได้ให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าวนี้สูงที่สุด

นอกจากนี้ยังมีประเด็น ที่ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นไม่แน่ใจ ที่ผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ควรเป็นผู้มีความปรารถนาที่จะเป็นเลิศ และทะเยอทะยาน ซึ่งเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยรวมค่าที่ลุดด้วย ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า ความปรารถนาที่จะเป็นเลิศ และทะเยอทะยานนั้น พังคูลแล้วให้ความรู้สึกที่ว่าเป็นการมักใหญ่ใฝ่สูง ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้ แน่นนอนในสภาพสังคมไทยเราย่อมไม่ยอมรับสิ่งนี้ ซึ่งขัดกับความรู้สึกของคนไทยส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะคนไทยชอบมีชีวิตที่สงบ การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างเรียบง่าย พอใจกับสิ่งที่มีอยู่ มองในเรื่องของความทะเยอทะยานว่าเป็นการลุ่มหลงในลาภยศ สรรเสริญ และเป็นกิเลส แต่ในอีกแง่หนึ่งอาจจะมีความเห็นว่า การมีความปรารถนาที่จะเป็นเลิศและทะเยอทะยานนั้น เป็นเรื่องของการมีความตั้งใจจริง มุ่งมั่นในการทำงานให้ดีที่สุด และมีคามเชื่อมั่นในตนเองสูง ซึ่งน่าจะเป็นสิ่งที่ดีและเกื้อหนุนต่อการปฏิบัติงานของผู้แทนข้าราชการครูให้มีความสำเร็จตามที่ต้องการได้ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้ความคิดเห็นโดยเฉลี่ยแล้วจึงออกมาในระดับไม่แน่ใจ อย่างไรก็ตามในเรื่องของความเป็นเลิศ และทะเยอทะยานนั้น ก็มีใช้เรื่องที่เสียหาย แต่น่าจะเป็นผลดีถ้ามีการควบคุมและส่งเสริมให้อยู่ในขอบเขตแห่งความพอดี และมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

ยังมีประเด็นที่น่าสนใจอยู่อีกประเด็นหนึ่ง ก็คือ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ในทุกโอกาส ซึ่งข้าราชการครูมีความเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าข้าราชการครูมองว่า ผู้แทนข้าราชการครูต้องร่วมทำงานในรูปของคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลาย ๆ ระดับ ดังนั้นการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ในทุกโอกาสจึงเป็นเรื่องจำเป็นเพราะถ้าไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้แล้ว ความคิดและความหวังของครูที่ฝากไว้กับผู้แทนของเขาก็ยากที่จะเป็นจริงได้ ดังนั้น จึงมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นนี้ แต่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ก็มีใช้จะไม่ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้เสียเลย ยังคงเห็นด้วย เพียงแต่ทำให้ความสำคัญไม่เท่ากับข้าราชการ

ครู ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าตัวเองก็ปฏิบัติงานว่ามอยู่ในคณะกรรมการและก็เคยชินกับการทำงานร่วมกับผู้อื่นเสมอ ๆ จึงมองเป็นเรื่องธรรมดา แต่ก็ยอมรับว่ามีความสำคัญเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ทั้งสองกลุ่มก็ยังถือว่าการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ในทุกโอกาสนี้มีความสำคัญต่อการเป็นผู้แทนข้าราชการครู ซึ่งก็ตรงกับความเห็นของ อรุณ รัชธรรม (2527) ที่ได้เสนอว่า ผู้บริหารที่ดีจะต้องทำงานกับหมู่คณะ ทำตัวสนิทสนมกับทุกคน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และที่สำคัญที่สุดคือ สนองตอบต่อความต้องการของผู้ร่วมงาน และยังสอดคล้องกับความเห็นของ ผุสดี สัตยมานะ (2521) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่ดีควรมีคุณลักษณะสามารถเข้ากับคนอื่นได้เป็นอย่างดี

6. ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรม ผลการวิจัยปรากฏว่า ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง กับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรมของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งถือได้ว่าทั้งสองกลุ่มได้ให้ความสำคัญต่อด้านจริยธรรมของผู้แทนข้าราชการครูเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันข้าราชการครูมักตกเป็นข่าวในเรื่องเสื่อมเสียต่าง ๆ นานา จนดูประหนึ่งว่าคุณนั้นเสื่อมในด้านศีลธรรมจรรยา และวินัยไปเสียแล้วก็ได้ จึงทำให้ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเป็นห่วงเป็นใยต่อผู้แทนข้าราชการครูในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้มากเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะตำแหน่งผู้แทนข้าราชการครูนั้นสามารถให้ข้อเสนอต่อครูและผู้ใกล้ชิดได้ จึงทำให้อาจมีการแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบขึ้นได้ ซึ่งจะนำความเสื่อมเสียและผิดหวังมาสู่ข้าราชการครูซึ่งเป็นผู้เลือกตั้งเขาเหล่านั้นเข้าไป ดังนั้น จึงต้องให้ความสำคัญในด้านจริยธรรมของผู้แทนข้าราชการครูมากเป็นพิเศษ และมากกว่าด้านอื่น ๆ ทุกด้านที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรมนี้ ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นว่าผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดควรมีความซื่อสัตย์ สุจริตมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ จันทรสาว (2528) ที่พบว่า ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัยของผู้แทนกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดระดับสำคัญอย่างยิ่งคือ มีความยุติธรรม มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต และเช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ

เฉลิม รัชชชกุล (2524) ที่พบว่า ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
 ที่ผู้บริหารให้ความสำคัญในลำดับ 7 คือ ความเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต นอกจากนี้
 สมพงษ์ เกษมสิน (2523) ยังได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะให้เกิดขึ้นในตัวผู้บริหาร
 เอง คือต้องมีความซื่อสัตย์ ซึ่งในเรื่องนี้ อรุณ รักธรรม (2527) ยังเสนออีกว่า คุณลักษณะ
 ที่ดีของผู้บริหารที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ คือ มีความซื่อสัตย์ สุจริต และซื่อตรงต่อผู้อื่น ต่อหน้าที่
 และต่อรัฐ จะเป็นได้ว่าในเรื่องของความซื่อสัตย์ สุจริตนี้เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะ
 ในสภาพสังคมไทยในปัจจุบันกำลังเรียกร้องหาบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นผู้ปกครองประเทศ
 และบริหารงาน จึงเห็นว่า การที่ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความ
 เห็นในเรื่องของความซื่อสัตย์ สุจริต ให้เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้แทนข้าราชการครู
 ในอันดับสูงที่สุดนั้น นับว่าเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ยังพบว่า ข้าราชการครูและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมีความ
 คิดเห็นต่างกัน 3 ประเด็น คือ มีสติพิจารณาข้อบกพร่องด้านคุณธรรม ความประพฤติและ
 ปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ ยึดระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายเป็นหลักในการปฏิบัติงาน และ
 ยึดประโยชน์ของการศึกษาและข้าราชการครูเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ซึ่งทั้ง 3 ประเด็นนี้
 ข้าราชการครูมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย แต่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมีความ
 เห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานภาพของการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน
 จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป เช่น มีสติพิจารณาข้อบกพร่องด้านคุณธรรม ความประพฤติ
 และปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ ซึ่งข้าราชการครูเห็นด้วยเพราะถือเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับ
 การเป็นผู้แทนข้าราชการครู แต่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเห็นด้วยอย่างยิ่ง ทั้งนี้
 อาจเป็นเพราะว่ามีความใกล้ชิดและต้องปฏิบัติงานร่วมกับผู้แทนข้าราชการครูอยู่เสมอ จึงมอง
 เห็นว่าเรื่องดังกล่าวนี้ สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้แทนข้าราชการครูจะต้องมี โดยเฉพาะ
 อย่างยิ่งผู้แทนข้าราชการครูจะต้องมาจากการเลือกตั้ง ดังนั้นการพัฒนาและปรับปรุงตนเองจึง
 เป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะต้องสร้างความเชื่อถือและศรัทธาให้เกิดขึ้นกับครู ที่สนับสนุนตนเอง
 ส่วนในเรื่องของการยึดระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายเป็นหลักในการปฏิบัติงาน และยึด
 ประโยชน์ของการศึกษาและข้าราชการครูเป็นหลักในการปฏิบัติงานนี้ ข้าราชการครูก็ได้ให้

ความสำคัญกับสองประเด็นดังกล่าว คือ เห็นด้วย แต่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดยังคงให้ความสำคัญอย่างมาก กล่าวคือ มีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่เป็นเช่นนี้ก็อาจจะเป็นเพราะว่า จากประสบการณ์ที่ทำงานร่วมกับผู้แทนข้าราชการครูอย่างใกล้ชิด จึงมองเห็นว่า ในการพิจารณาตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ นั้น ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติโดยเคร่งครัด เพราะถ้าผิดพลาดแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมาก รวมถึงโทษทางวินัยที่จะได้รับอีกด้วย และนอกจากเรื่องของกฎระเบียบแล้วยังจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับการศึกษา และข้าราชการครูเป็นหลักด้วย ดังนั้น ในความเห็นของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด จึงเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญมาก ซึ่งก็เป็นเรื่องที่น่ายินดีถ้าเราจะมีผู้แทนข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานโดยยึดกฎ ระเบียบ ยึดประโยชน์ของการศึกษา และข้าราชการครูเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ความหวังดังกล่าวจึงฝากไว้กับการพิจารณาตัดสินใจของข้าราชการครู ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดในการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด

ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

จากผลการวิจัย มีข้อคิดบางประการเกี่ยวกับผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในฐานะเป็นหน่วยงานเจ้าสังกัด น่าจะหยิบยกและนำไปพิจารณาหาทางปรับปรุง และส่งเสริมให้ผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมีลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ด้านสถานภาพส่วนตัว ด้านลักษณะนิสัย และด้านจริยธรรม ให้ครบถ้วนหรือให้มากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการประถมศึกษา ทั้งนี้เพราะบุคคลดังกล่าวเป็นผู้นำนโยบายจากกรมไปสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัดให้สัมฤทธิ์ผลตามที่ต้องการ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นดังนี้

1. ด้านความรู้ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีความเห็นในระดับเห็นด้วยกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการประถมศึกษาเป็นอย่างดี ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นอยู่ในระดับเห็น

ด้วยอย่างยิ่ง นั้นย่อมแสดงว่า ความรู้มีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้แทนข้าราชการครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ในเรื่องของระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจะได้มีการพิจารณาและหาแนวทางในการที่จะพัฒนาปรับปรุงให้ผู้แทนข้าราชการครูเป็นผู้มีความรู้ความสามารถอย่างครบถ้วน เพื่อความพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะทำได้โดยการเพิ่มเนื้อหา ด้านความรู้ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องลงในหลักสูตรที่ใช้อบรมผู้แทนข้าราชการครู และควรจะมีการจัดอบรมอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้แทนข้าราชการครูได้มีการพบปะกัน และแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกันอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติก็ควรจะได้รับฟังปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาาร่วมกัน และจะถือโอกาสนี้เป็นการมอบนโยบายต่าง ๆ ให้ผู้แทนข้าราชการครูนำไปปฏิบัติได้อีกด้วย

2. ด้านสถานภาพส่วนตัว จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีความเห็นในระดับเห็นด้วย กับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสถานภาพส่วนตัวของผู้แทนข้าราชการครู ในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นด้าน มีวุฒิการศึกษาอย่างต่ำในระดับปริญญาตรี มีอายุราชการ 5 ปีขึ้นไป หรือมีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 3 ปี เหล่านี้หน้าที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะได้นำไปพิจารณาและหาแนวทางเพื่อเสนอไปยังคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พิจารณาความเป็นไปได้ในการที่จะกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นแทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลสำคัญของการประถมศึกษาในระดับจังหวัด และยังเป็นการคัดเลือกคนในระดับหนึ่งด้วยคุณสมบัติเหล่านี้ ถ้ามองในแง่มุมมองหนึ่งอาจจะดูเหมือนว่าเป็นการกีดกันและไม่เปิดกว้าง แต่ถ้ามองอีกด้านหนึ่งจะเห็นว่า คุณสมบัติเหล่านี้จะเป็นไปได้สำหรับผู้แทนข้าราชการครูที่จะต้องรับผิดชอบงานด้านการประถมศึกษาของจังหวัดที่มีความสำคัญมาก และต้องร่วมทำงานกับผู้ความรู้อื่นๆ หมายความว่า จะเป็นการรวมการโดยตำแหน่ง หรือผู้ทรงคุณวุฒิ แม้กระทั่งจะต้องเกี่ยวข้องกับข้าราชการครูซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นผู้มีความรู้ดีทั้งสิ้น ดังนั้น ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ

จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างมากสำหรับการเป็นผู้แทนข้าราชการครู และอีกประการหนึ่งการจะเป็นผู้นำที่ดีนั้นควรมีคุณสมบัติต่าง ๆ โดยเฉลี่ยแล้วสูงกว่าบุคคลโดยทั่วไป ซึ่งในที่นี้หมายถึงครูนั่นเอง

นอกจากนี้ ลักษณะของการเป็นผู้นำก็มีความสำคัญมากสำหรับการเป็นผู้แทนข้าราชการครูเช่นกัน จึงเห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจะได้มีการฝึกอบรมและเพิ่มเนื้อหาในส่วนนี้ให้กับผู้แทนข้าราชการครูด้วย เพื่อพัฒนาให้ผู้แทนข้าราชการครูเป็นผู้นำที่ดี อันจะเป็นการสร้างเสริมความเชื่อถือ และศรัทธาให้เกิดกับข้าราชการครู ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนข้าราชการครูมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้นไป

3. ด้านลักษณะนิสัย จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีความเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง กับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัยของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นในด้านเป็นคนใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี หรือตรงต่อเวลา มีวินัยในตนเอง และรักษาวินัยโดยเคร่งครัด และด้านอื่น ๆ อีก ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีความสำคัญและเป็นปัจจัยเสริมให้ผู้แทนข้าราชการครูเป็นผู้นำที่ยอมรับนับถือแก่บุคคลโดยทั่วไป ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ก็น่าจะพิจารณาหาแนวทางส่งเสริมและพัฒนา โดยสอดแทรกไว้ในหลักสูตรของการฝึกอบรมด้วย และควรมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นข้อมูลในการหาแนวทางที่จะแก้ไขหรือปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

4. ด้านจริยธรรม จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีความเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง กับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรมของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต และความยุติธรรมซึ่งได้เน้นเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะอำนาจหน้าที่ของผู้แทนข้าราชการครูนั้น สามารถให้คำแนะนำโทษต่อผู้ใกล้ชิดและครูได้ ดังนั้น ผลประโยชน์มักจะตามมาด้วย จึงนับว่าเป็นเรื่องที่น่าห่วงและจะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ ซึ่งถ้าพลาดพลั้งไปก็จะนำความเสื่อมเสียมาสู่วงการครูของเราได้ จึงเห็นว่าทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจะเอาใจใส่เป็นพิเศษ ซึ่งอาจจะทำได้โดยการจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับด้านนี้ขึ้น โดยเฉพาะ แยกออก

จากการฝึกอบรมด้านความรู้ต่าง ๆ และจะต้องทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ พร้อมทั้งมีการติดตามผลและประเมินผลอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ ยังอาจจะต้องมีการวิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพื่อหาสาเหตุและหาทางป้องกัน หรือถ้าเป็นไปได้ควรจะให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ต้องผ่านการรับรองความประพฤติ และตรวจสอบประวัติย้อนหลังอย่างจริงจังเสียก่อนจากผู้บังคับบัญชาชั้นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรจะได้มีการศึกษาวิจัย ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษาอื่น เพื่อที่จะได้เปรียบเทียบดูว่า ความคิดเห็นสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการประถมศึกษา

2. ควรจะทำการศึกษาวิจัย ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรกลุ่มอื่น เป็นต้นว่า คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ทั้งนี้เพื่อเป็นการศึกษาความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานอยู่ในสายงานเดียวกัน และร่วมกัน เพื่อจะได้ข้อมูลที่หลากหลายในด้านแนวคิด อันจะมีส่วนให้ผู้แทนข้าราชการครูมีการพัฒนาตนเองได้